

УДК 621.914

М.Р. Паньків канд. техн. наук, доц., П.А. Давиденко

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СИЛОВИХ ХАРАКТЕРИСТИК ПРОЦЕСУ СВЕРДЛІННЯ

M.R. Pankiv Ph.D., Assoc. Prof., P.A. Davudenko

RESEARCH METHODS OF DRILLING PROCESS POWER CHARACTERISTICS

Оброблення осьовими лезовими різальними інструментами внутрішніх отворів в суцільному матеріалі свердлінням, або попередньо виготовлених отворів розсвердлюванням є достатньо поширеними видами механічного оброблення.

Осьовий різальний інструмент - це лезовий інструмент для оброблення з обертальним головним рухом різання та рухом подачі вздовж осі головного руху різання. До осьових різальних інструментів відносяться: свердла, зенкери, розвертки, мітчики, плашки, зенківки та цековки. Типові послідовності оброблення осьовими інструментами забезпечують оброблення отворів з точністю розмірів IT12-IT7 та параметрами шорсткості обробленої поверхні $Ra\ 20 - Ra\ 1,25$.

Найбільшу трудомісткість оброблення осьовими різальними інструментами в суцільному матеріалі складає свердління. Найбільш поширеною конструкцією свердел є гвинтові спіральні свердла. Для оброблення склопластиків виготовляються спеціальні свердла з металокерамічних твердих сплавів переважно з групи ВК. Для оброблення чавунів використовуються сучасні конструкції збірних свердел, які оснащуються змінними багатограними пластинами з механічним закріпленням, але ці конструкції осьових різальних інструментів застосовуються для оброблення отворів діаметром більше 20мм. Швидкорізальні інструментальні сталі (ШС) мають широке застосування для виготовлення різальних інструментів, які працюють в умовах значних силових навантажень та середніх температур на різальних кромках. Основні фізико-механічні характеристики ШС, які забезпечують достатню роботоздатність різальних інструментів є: висока міцність та в'язкість; висока поверхнева твердість робочих поверхонь; зносостійкість контактних поверхонь, задовільна теплостійкість до $600^{\circ}...650^{\circ}C$. В процесі різання на свердло діють осьова сила P_o та момент свердління $M_{св.}$. Характеристики силової дії на свердло визначаються впливом всіх факторів, які визначають режим різання процесу оброблення, фізико-механічні характеристики оброблюваного матеріалу, фізико-механічні характеристики інструментального матеріалу, геометричні параметри різальної частини інструменту, характеристики змащувально-охолоджувального технологічного середовища. Узагальнення практичного досвіду машинобудівного виробництва показує, що розсвердлювання попередньо оброблених отворів доцільно застосовувати для оброблення отворів в діапазоні діаметрів 20-50 мм. Відповідно для забезпечення сталих умов процесу різання при розсвердлюванні, необхідно передбачати глибину різання $h_{min} \geq 5$ мм. Таким чином, діаметр отвору, підготовленого під операцію розсвердління, не повинен перевищувати $D_{св.} - h_{min}$. Проектування сучасних технологічних процесів механічного оброблення з використанням САМ-систем потребує визначення сил та моментів, що діють в технологічній обробляючій системі, а також енергетичних витрат на виконання окремої технологічної операції. Оскільки такі силові характеристики процесу різання в основному визначаються параметрами шару припуску, що зрізується, виникає потреба у їх розрахунку.